

JAFLE

The Journey of Unemployed Adults from Financial Literacy to Entrepreneurship

Financial Literacy Curriculum Content

Ders 5: Borçlanma

"Kredi" ve "borç para almak" birbiriyle yakından ilişkili olan ve finans bağlamında sıklıkla birbirinin yerine kullanılan terimlerdir.

Kredi, bir tarafın, tipik olarak bir borç veren veya bir finans kurumunun, borçlu olarak bilinen başka bir tarafa belirli bir miktar para sağladığı finansal bir düzenlemedir. Borçlu, kredi tutarını belirli bir süre içinde, genellikle faiz veya diğer uygulanabilir ücretlerle birlikte geri ödemeyi kabul eder. Krediler, bir ev satın alımını finanse etmek, eğitimi finanse etmek, bir iş kurmak veya beklenmedik masrafları karşılamak gibi çeşitli amaçlara hizmet edebilir.

Borç para almak, bir birey, bir finans kurumu veya bir kuruluş olabilen bir borç verenden fon elde etme eylemini ifade eder. Borçlanma, borç alan ile borç veren arasında, üzerinde anlaşmaya varılan şartlara göre geri ödenmesi beklenen şeyin geçici olarak elde edilmesini içerir.

Borçlanma öncesi miktar belirlenirken gelir gider dengesine bakmak önemlidir.

İstenen Durum

İhtiyacın doğru tespiti, istek mi ihtiyaç mı sorusuna yanıt verilmesi gerekir. Tüketimin/harcamanın hesaplanarak, araştırılarak doğru tüketim yapılmaya çalışılması şarttır. Harcama ve tasarruflar konusunda ve istek mi ihtiyaç mı konusunda ilk eğitimin aile içinde anne baba tarafından verilmesi yerinde olur.

İstenmeyen Durum

İhtiyacımız olmayan şeyleri tüketmek, gereksiz tüketmek, fazlayı çöpe atmak, israf etmek kendi ve başkalarının gelirlerini israf etmektir. Gerekli olmayan tüketim için borçlanmak da bir israf şeklidir. Yanlış harcama yapan kişiler genelde tek başlarına davranır, finansal durumunun kötülüğünü ailesinden veya yakınlarından gizler.

***“Kendimize ait olmayan paralarla
ihtiyacımız olmayan şeyleri alıyor,
birçoğumuz borç içinde
yüzüyoruz”***

Borçlanma ve Kredi Türleri

İhtiyaç Kredileri: Bunlar, bireylerin borçlarını birleştirerek ödemeleri, tıbbi harcamalar, ev onarımları veya seyahat gibi çok çeşitli amaçlar için kullanabilecekleri teminatsız kredilerdir.

Ev Kredileri (Mortgage): Ev kredileri gayrimenkul satın almak veya yeniden finanse etmek için kullanılır.

Araç Kredileri: Taşıt kredileri, taşıt alımını finanse etmek için kullanılır. İpoteklere benzer şekilde, aracın kendisi teminat görevi görür ve kredi taksitler halinde geri ödenir.

Borçlanma ve Kredi Türleri

Öğrenci Kredileri: Öğrenci kredileri, okul harcı, kitaplar ve yaşam masrafları gibi eğitimle ilgili masrafları karşılamak için tasarlanmıştır. Bunlar farklı vade ve geri ödeme seçeneklerine sahiptir.

İşletme Kredileri: İşletme kredileri, yeni bir iş kurmak, faaliyetleri genişletmek veya işletme giderlerini karşılamak gibi işle ilgili amaçlar için finansman sağlar.

Maaş Günü Kredileri: Maaş günü kredileri, acil finansal ihtiyaçları karşılamaya yönelik kısa vadeli, yüksek faizli kredilerdir.

JAFLE

Borçlanma ve Kredi Türleri

Sabit Faizli Krediler: Bu kredilerde, faiz oranı kredi vadesi boyunca sabit kalır ve bu da öngörülebilir aylık ödemelerle sonuçlanır.

Değişken Oranlı Krediler: Ayarlanabilir oranlı krediler olarak da bilinen bu kredilerde faiz oranları, temel bir gösterge faiz oranına bağlı olarak zaman içinde değişebilir. Bu da aylık ödemelerin dalgalanmasına yol açabilir.

Temelde iki tip borçlanma vardır. İyi ve kötü.

Satın alınan ve bilerek alınan bir kredi faydalı bir kredidir. Örneğin, bir ev satın almak için alınan banka kredisi.

Kötü kredi ise plansız, doğası gereği belirsiz ve gelişigüzel biriken kredidir. Örneğin, kontrol edilemeyen kredi kartı harcamalarımızın faizini yükleyen bir kredi.

Sonuç

“Eğer borç sorunu yaşıyorsanız öncelikle şunu unutmayın. Her borç ödenir ama birdaha tekrar etmemesi için neden borçlandığınızı iyi analiz edin.”

JAFLE

Ders 6: Birikim

Birikim, gelecekte kullanmak üzere kenara para ayırmaktır.

Yani gelirinizi alır almaz kenara ayırdığınız para birikimdir. Harcama yaparken para artırırsanız o zaman tasarruf ediyorsunuz demektir.

Tasarrufları birikime dönüştürmek hepimiz için önemli bir beceridir. Değerli varlıklar ve planlama disiplinlerini uygulama ve kaynaklarımızı yönetmek hayati planlamada önemli bir yer almaktadır.

Birikim akılda başlar.

Neden ve ne kadar sorularını cevapladıktan sonra nasıl birikim yapılır sorusuna eğilebiliriz. Öncelikle yapmanız gereken, beklentiler ve hedefler koymanız. “Ben bu parayı biriktiriyorum ama ne için kullanacağım,” bir an önce cevaplamanız gereken bir soru.

Ulaşılabilir, kısa, orta ve uzun vade planları yaparak birikim için motivasyonunuzu artırabilirsiniz.

Bayramda gideceğiniz bir tatil için biriktireceğiniz para, en az bireysel emeklilik fonuna ayırdığınız para kadar değerli. Tabii birikimleri de öncelik sırasına koymayı akıldan çıkarmıyorsanız.

Birikim akılda başlar.

Ulaşılabilir hedefler koymak kadar önemli bir diğer unsur da birikimlerinizi ayın başında ya da gelirinizi aldığınızda yapmak. İnsanların büyük bir çoğunluğu harcamalarını yaptıktan sonra birikim için para ayırmayı düşünüyor, sonra da birikim için kenara para koyamamaktan yakınıyor.

Giderlerinizin yanına birikimlerinizi de yazarak sıfır esaslı bir bütçe oluşturmak bu açıdan faydalı bir yöntem.

Birikimlerinizi de bir gider kalemi gibi düşünmek, sonraki harcamalarınızı yaparken daha sağlıklı kararlar vermenizi sağlayacaktır.

***Belki de her yerde görebileceğiniz bir öneri
olan bütçe planlaması, birikim yapmak için
atabileceğiniz adımların ilki.***

JAFLE

Paranızı yönetebilmeniz için önce onu ölçmeniz gerekir.

Banka hesabınıza giren ve çıkan miktarları takip etmek, yaptığınız satın alımlara odaklanmanızı sağlayarak sizlere hangi harcamaların gerekli, hangilerininse vazgeçilebilir olduğunu değerlendirme fırsatı sunacaktır.

Birikim yapma yaklaşımımızı gözden geçirmemiz gerekiyor.

Aylık giderlerden geriye kalan kısmı birikim olarak görmektense aylık gelirinizin bir kısmını en başta “dokunulmaz” olarak bir kenara ayırmak en etkili yöntemlerden. Hatta bankanızda ayrı bir hesap açıp planladığınız miktarı en başından ayırarak bu parayı “unutabilirsiniz” bile. Bunu bir amaç doğrultusunda yapmak ise birikimlerinize ayrıca bir heyecan ve motivasyon katacaktır.

JAFLE

**Birikim yapmaya mümkün
olduğu kadar erken başlayalım,
imkanımız varsa ertelemeyelim**

JAFLE

Sonunda Değil, Başında

Aylık gelirinizin bir kısmını en başta “dokunulmaz” olarak bir kenara ayırmak en etkili yöntemlerden. Hatta bankanızda ayrı bir hesap açıp planladığınız miktarı en başından ayırarak bu parayı “unutabilirsiniz” bile. Bunu bir amaç doğrultusunda yapmak ise birikimlerinize ayrıca bir heyecan ve motivasyon katacaktır.

50 TL, 100 TL gibi miktarları küçük görmeyelim;

Birikimlerimizi en az enflasyon oranında arttırmaya çalışalım. Bu sene ayda 100 TL biriktirdiysek ve enflasyon %10 ise seneye 110 TL biriktirmeye çalışalım.

JAFLE

Neden Birikim Yapmalıyız?

Ne kadar birikim yapmalı sorusunun tek bir doğru cevabı yok. Ama ne kadar çok birikim yapabilirsiniz o kadar iyi diyebiliriz.

Bu konuda en doğru cevabı kendi bütçenize bakarak verebilirsiniz. Kurmuş olduğunuz denge planına dikkat ederek, ihtiyaç ve istek ayrımını hiçbir zaman akıldan çıkarmayarak birikimleriniz için kenara para ayırmak mümkün.

Kişiden kişiye, ihtiyaçtan ihtiyaca, gelirden gelire farklılık gösterse de, sağlıklı bir birikim hedefi, aylık net gelirinizin yüzde 10 ile yüzde 20'si arasında olmalıdır diyebiliriz. Bu oranlar kendinize koymuş olduğunuz birikim hedefleri ile örtüşmüyorsa, bütçenizde değişikliklere giderek birikim oranlarınızı revize etmeniz gerekebilir. Tekrar belirtelim, daha çok birikim yapmaktan kimse sizi alıkoymuyor!

Emeklilik Planı

Nüfusumuz önümüzdeki 30-35 yıl boyunca artmaya devam edecek ve 2050 yılında yaklaşık 100 milyon ile zirve yapacaktır. Ancak 65+ yaş nüfus oranının %7'lerden %18'lere çıkması ile gittikçe yaşlanan bir toplum olacağız.

Artık 65 yaşında emekli olacak bizler, ortalamada 85 yaşına kadar yaşayacağımızı hesap ederek emeklilik yıllarımıza hazırlanmalıyız. 20 yıl sürecek emeklilik dönemi çok uzun olup hazırlıksız yakalanacaklar için çok zorlu olacağı kesindir.

Bu nedenle, hangi yaşta olursak olalım, hepimizin emekliliğimiz konusunda planlama yapmamız, bugünden tasarrufa başlayarak birikimlerimizi arttırmamız ve bu birikimleri verimli yatırımlara yönlendirerek geleceğe hazırlanmamız şart olmuştur.

Basit ama disiplin ve sabır gerektiren finansal planlama teknikleri ile bizleri emeklilikte rahat ettirecek birikim düzeylerine ulaşmamız hiç de zor değildir.

JAFLE

Ders 7: Yatırım

Yatırım, birikimlerinizin size gelir sağlaması anlamına gelen geniş bir terim. Nasıl tasarruf etmeden birikim olmuyorsa, birikim olmadan da yatırım olmaz diyebiliriz. Yatırımın amacı, paranızı zaman içinde artırma hedefiyle bir veya daha fazla yatırım aracı türünde çalışmaya koymaktır. Daha basitçe anlatmak gerekirse, paranızın durduğu yerde değer kazanması için yatırım yapmaya ihtiyacınız var.

Birikimlerin değer kazanmasını sağlamak amacıyla değerlendirilmesi, kullanılması yatırımdır.

Farklı yatırım araçları olmakla birlikte, yatırım araçlarının kar zarar getirisi de birbirinden farklıdır.

İnsanlık yüzyıllar boyunca ticaret yapmış, mal almış, mal satmış, para biriktirmiş ve birikimlerini değerlendirmenin yollarını aramıştır. İnsanın ve ticaretin olduğu her yerde farklı finansal ihtiyaçlar ortaya çıkmıştır. Kişilerin ve kurumların bu ihtiyaçlarını çözmek için zaman içinde çok çeşitli finansal ürünler geliştirilmiştir.

Yatırım yapmak, paranızın cebinizde kalırken artmasıdır diye düşünebilirsiniz. Paranız yerinde durdukça değer kaybetmeye mahkumdur; işleyen demir ışıldar misali, paranızı da çalıştırmak gereklidir.

Örneğin, bir şirkette çalışıyorsanız, büyük ihtimalle her ay maaşınızdan bir kenara para ayırıyorsunuzdur. Ya da kırtasiye dükkanı olan bir esnafsınız, işlerin iyi gittiği sonbahar aylarında kazandığınız parayı hemen harcamayı düşünmüyor, muhtemelen gelecekteki ihtiyaçlarınız için biriktiriyorsunuzdur. Paraya ihtiyaç duyacağınız ana kadar da paranızın boşa durmayıp sizin için çalışmasını istersiniz. Finansal araçlar, bu ihtiyaca da cevap vermektedir. Kısacası, tüm finansal ürünler bir ihtiyaçtan dolayı ortaya çıkmıştır.

“Birikimlerinizin büyümesi, değer kaybetmemesi, enflasyon karşısında alım gücünü yitirmemesi için onları yatırım araçlarında değerlendirmelisiniz.”

Yatırım Araçlarını Değerlendirin

Yatırım için hisse senedi, vadeli mevduat, BES, altın, döviz, tahvil, yatırım fonu, gayrimenkul ve hatta iş kurma gibi çok sayıda fırsat bulunmaktadır. Bunlardan hangisini nasıl değerlendireceğiniz risk profilinize ve beklenen getiriye bağlıdır. Hiçbir yatırım aracı para kazanma garantisi vermese de, biraz çalışarak başarılı bir yatırımcı olma şansınızı artırabilirsiniz.

Yatırım yaparken analiz, araştırma ve danışma en büyük varlığınız olacaktır.

Bazı yatırım araçları derinlemesine bilgi, sürekli izleme ve yakın ilgi gerektirirken, diğerlerinin anlaşılması daha kolaydır ve unutkanlığı teşvik eder. Yatırım kararlarınızı risk toleransınıza ve araştırmaya ayırmak istediğiniz zamana dayandırmalısınız.

Yatırım Araçları Nelerdir?

Vadeli mevduat en az riskli yatırım şekillerinden biridir.

Hisse senetleri, sermaye şirketlerinin ortaklarına sermaye paylarını belgelemek için verdikleri değerli kağıtlardır. Bir şirketin hisselerini satın alan kişi veya kişiler o şirketin ortağı olurlar.

Döviz, bir ülkenin para biriminin alınıp değerinin satılmasını içerir.

Altın, gayrimenkul, yatırım fonları ve sanal para birimleri de dahil olmak üzere çok sayıda yatırım türü mevcuttur.

Yatırım araçları arasından yapılacak seçimin son derece kişisel olduğunu belirtmekte fayda var. Finansal okuryazarlığınızı geliştirerek, istikrarlı ve sağlam adımlar atarak daha iyi yatırım planları yapabilirsiniz.

Yatırım Neden Önemli?

Yatırım sadece yüksek gelirli bireyler için değil, finansal hayatlarına yeni başlayanlar için de son derece önemli bir kavramdır.

Sürekli artan enflasyon karşısında elde tutulan paranın değer kaybettiğinin artık herkes farkında. Bu nedenle herkesin birikimlerini yatırım yaparak değerlendirmesi elzemdir.

Düşük risk ve yüksek getiri en önemli yatırım unsurlarıdır. Elbette hiçbir yatırım aracı bu ideal dengeyi garanti edemez, ancak akılcı yatırımlar istenen risk profilini ve getiriyi sağlayabilir.

Hedefler & Riskler

- › Yatırım yapacağınız para için hedefleriniz nelerdir?
- › Anaparanızın güvenliğinin yanı sıra bir miktar kazanç da yeterli mi?
- › Çocuklarınız için iyi bir eğitim veya kendiniz için rahat bir emeklilik gibi uzun vadeli bir hedef için para biriktirmeye mi çalışıyorsunuz?

Paranızı doğru yönetmek için birikimlerinizde olduğu gibi yatırımlarınızda da hedef belirlemeniz son derece önemlidir.

Hedefler & Riskler

Farklı hedefler için farklı yatırımlarınız olabilir.

Önemli olan, herhangi bir yatırıma para yatırmaya karar vermeden önce, neden yatırım yaptığınızı ve aradığınız sonucu anlamanız gerektiğidir. Risk birçok anlama gelebilir, ancak yatırım bağlamında sizin için para kaybetme riski anlamına da gelebilir.

Başka bir deyişle, yatırım yaparken riskin her zaman vardır.

